

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ЗМІН ДО СИСТЕМИ СПРОЩЕНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Павленко О.П., Григоренко К.В.

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Досліджено теоретичні підходи застосування податкових змін до системи спрощеного оподаткування сільськогосподарськими підприємствами. Також розглянуто особливості нарахування та сплати податкових платежів, вимоги до суб'єктів оподаткування, взаємодія системи оподаткування та функцій управління сільськогосподарським підприємством, запропоновано концептуальну модель обліку податкових платежів на основі комп'ютерних технологій. **Ключові слова:** оподаткування, податкові платежі, податкове навантаження, спрощена система, сільськогосподарське підприємство.

Постановка проблеми. Сучасна податкова система знаходиться в стані трансформаційних перетворень. Вплив податкового фактору є важливим для фінансових рішень аграрних підприємств економіки. Теоретичні підходи застосування податкових змін до спрощеної системи оподаткування дозволяє адекватно реагувати сільськогосподарським товаровиробникам на зміни в законодавчій базі та економічній ситуації країни, фіскальній політиці держави, підвищувати ефективність діяльності аграрних підприємств та отримувати максимальний результат діяльності за умов мінімізації витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних і практичних аспектів оподаткування висвітлено в працях І. А. Бланка, О. В. Бризгаліна, Ф. Ф. Бутинця, О. О. Василика, В. П. Вишневського, З. В. Гуцайлюка, М. Я. Дем'яненка, А. В. Єлісєєва, А. Г. Загороднього, І.А.Золотько, Ю. А. Кузьмінського, Л. О. Лігоненко, А. А. Мазараки, С. В. Мниха, Я. В. Соколова, А. М. Соколовської, Н.М. Ткаченка, Е. С. Хендріксена, П. Я. Хомина, В. О. Шевчука, М. Г. Чумаченка, Г. А. Ямборка та інших. Не зменшуючи важливість здійсненої роботи та цінність одержаних науковцями результатів, необхідно звернути увагу на дослідження проблематики спрощеної системи оподаткування сільськогосподарських підприємств, особливо в умовах розвитку ринкових відносин.

Постановка проблеми. Зважаючи на складність і суперечливість процесу реформування податкової системи України та його довготривалість, сільськогосподарське підприємство змушене пристосовуватися до вимог податкової політики держави. Одним з можливих шляхів вирішення цієї проблеми є розробка організаційних принципів, на основі яких буде здійснюватися облік податкових платежів сільськогосподарського підприємства.

Метою статті є обґрунтування теоретичних, науково-методичних та прикладних питань оподаткування сільськогосподарських підприємств за спрощеною системою, розробка практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення системи оподаткування та управління податковими платежами і подковим навантаженням сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. У відповідності із Податковим кодексом України податками вважаються обов'язкові, безумовні платіж платежі до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Кодексу. Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь та-

ких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій [1].

На основі критичного аналізу податкового середовища сільськогосподарських підприємств в національній економіці встановлено, що суб'єкти господарювання мають два методи впливу на податкове навантаження: зовнішній – через реформування податкової системи країни та внутрішній – шляхом оптимізації податкових платежів через управління ними на підприємстві.

Ринкове середовище обумовило необхідність розвитку системи оподаткування як підсистеми фінансового механізму, що визначає базу оподаткування та суми нарахованого і сплаченого податкового зобов'язання згідно із законодавством України. Основним призначенням її має бути інформаційне забезпечення податкової звітності, складання якої відбувається безпосередньо за даними фінансової діяльності підприємства, і яке неможливо залишити без дослідження з причини існування істотних розбіжностей досліджуваних категорій [2].

Об'єктом нарахування податкових платежів є явища і процеси, пов'язані з оподаткуванням підприємства, виражені у натуральному та грошовому вимірнику та відображені у первинних документах та податковій звітності, водночас, це відносини платника податків та держави, зумовлені фактами господарської діяльності суб'єкта оподаткування [5].

Елементами такого об'єкту є податкові зобов'язання, податковий кредит, поточні зобов'язання із розрахунків з бюджетом, розрахунки за податками й платежами. Для узагальнення оподаткування суб'єкта господарювання та взаємовідносин з податковими органами, а також як об'єкт управління на підприємстві запропоновано поняття «податкові платежі».

Як елемент управлінського впливу, податкові платежі мають розглядатися у контексті процесу управління, зокрема, як об'єкт планування, контролю та аналізу. При цьому формування та накопичення облікової інформації щодо податкових платежів має виступати як повноцінна система економічного обґрунтування управлінських рішень у відповідності до потреб користувачів [3].

Вплив податкових платежів на діяльність підприємств в Україні в порівнянні з іншими країнами є високим. Це обумовлює необхідність формування системи управління податковими платежами як складової частини фінансової стратегії підприємства, що полягає у виборі найбільш ефективних варіантів здійснення податкових платежів за наявності альтернативних варіантів господарської діяльності (рис. 1).

Управління податковими платежами реалізується на практиці через окремі складові, що виступають як самостійними комплексами податкових заходів. Найбільшого ефекту підприємством досягається за умови використання всіх елементів системи управління [4].

Критичний аналіз теоретичних розробок, в яких розглядається податковий менеджмент, його види, методика здійснення, дозволили сформулювати наступне визначення.

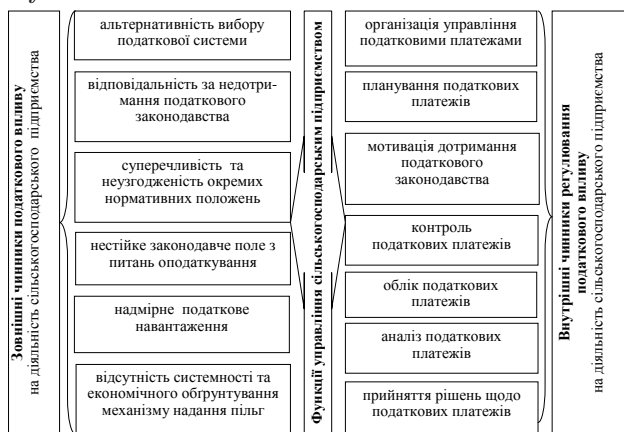


Рис. 1. Взаємодія системи оподаткування та функцій управління сільськогосподарським підприємством

Управління податковими платежами підприємства – це система функцій, що дозволяє досягти оптимального рівня податкових платежів за умови дотримання податкового законодавства. Як складова фінансового менеджменту, управління податковими платежами передбачає розробку фінансових рішень, спрямованих на формування фінансового потенціалу і підвищення його ефективності. Розмежовуючи складові податкової системи, визначено завдання та функції податкових платежів як складових системи управління податковими платежами сільськогосподарського підприємства [5].

Необхідно зазначити, що фіксований сільськогосподарський податок фактично було трансформовано в єдиний податок. Таким чином, спрощена система оподаткування дещо реформувалась. Зменшено кількість груп платників єдиного податку з 6 до 4:

1 група: підприємці, які здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торгівельних місць на ринках або здійснюють господарську діяльність по наданню побутових послуг населенню. Найманих працівників взагалі може і не бути. Обсяг виручки (річного доходу) становить до 300 тисяч гривень на рік (раніше – 150 тисяч гривень на рік). Ставка оподаткування складає до 10% мінімальної заробітної плати (з січня 2015 року мінімальна заробітна плата складає 1 тисяча 218 гривень).

2 група: підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку або населенню, здійснюють виготовлення або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства. Законодавством визначено кількість найманих працівників таких підприємств становить до 10 чоловік. Обсяг валового доходу складає до 1,5 мільйона гривень (раніше – до 1 млн. грн.). Ставка оподаткування складає до 20% мінімальної заробітної плати (з січня 2015 року мінімальна ЗП складає 1 тисяча 218 гривень).

3 група: фізичні особи-підприємці та юридичні особи, кількість найманих працівників яких не

обмежена. Обсяг річного доходу – до 20 мільйонів гривень. Ставка податку складає 2% доходу (раніше – 3 або 5%) – за умови окремої сплати ПДВ; 4% доходу (раніше – 5 або 7%) – за умови включення ПДВ до складу єдиного податку.

4 група: сільгоспвиробники, в яких доля сільськогосподарського товаровиробництва за попередній рік дорівнює або перевищує 75%, кількість найманих працівників і обіг коштів яких не обмежений. Але встановлені диференційовані ставки податку:

- для ріллі, сінокосів або пасовищ (крім ріллі, сінокосів та пасовищ, які розташовані в гірських зонах та поліських територіях, а також ріллі, сінокосів та пасовищ, що знаходяться у власності сільськогосподарських товаровиробників. Які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) і переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або наданні їм у користування, в тому числі на умовах оренди) – 0,45%;

- для ріллі, сінокосів або пасовищ, розташованих у гірських зонах та поліських територіях – 0,27%;

- для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та поліських територіях) – 0,27%;

- для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та поліських територіях) – 0,09%;

- для земель водного фонду – 1,35%;

- для ріллі, сінокосів або пасовищ, що знаходяться у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні), переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті або наданні їм в користування, в тому числі на умовах оренди – 3%.

Отже, ставки оподаткування для 1 та 2 груп не змінені та встановлюють їх місцеві ради, а для 3 групи ставку зменшено до 2% або 4%.

Ті платники, які до 1 січня 2015 року, перебували на обліку, як платники 3-6 груп, з 1 січня 2015 року вважатимуться платниками єдиного податку 3 групи.

Об'єктом оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи – виробникам сільськогосподарської продукції, є площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди. Права власності або користування земельними ділянками повинні бути оформлені та зареєстровані відповідно до діючого законодавства.

Підставою для нарахування єдиного податку платникам четвертої групи, тобто сільгоспвиробникам, є дані державного земельного кадастру та/або дані з державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Базою оподаткування податком для платників єдиного податку четвертої групи:

- для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового (звітного) року відповідно до порядку, встановленого розділом XII Податкового кодексу України;

- для земель водного фонду (внутрішніх водойм, озер, ставків, водосховищ) є нормативна грошова оцінка ріллі в Автономній Республіці Крим або в області, з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного за станом на 1 січня базового податкового

(звітного) року відповідно до порядку, встановлено-го розділом XII Податкового Кодексу [1].

Вітчизняними науковцями запропоновано концептуальну модель обліку податкових платежів на основі комп'ютерних технологій, яка відображає основні зв'язки між елементами цієї системи (рис. 2).

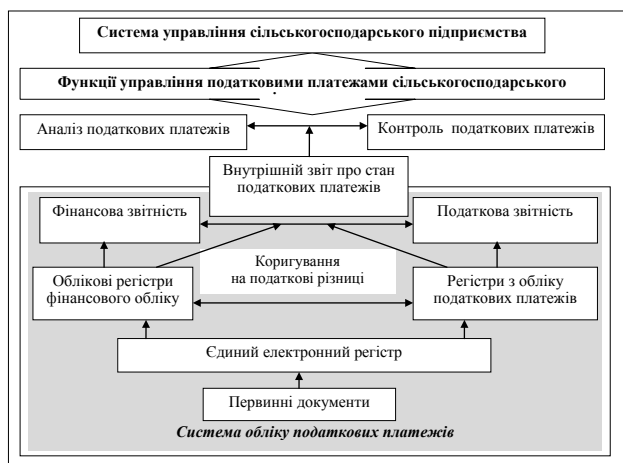


Рис. 2. Концептуальна модель обліку податкових платежів в системі управління сільськогосподарським підприємством

Аналіз податкових платежів тут визначено як основу фіскального управління сільськогосподарського підприємства. За допомогою моделі аналізу податкових платежів стає можливими прийняти фінансово-економічні рішення щодо податкових платежів в умовах зміцнення конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства (рис. 3).

Таким чином, розроблена концептуальна модель обліку податкових платежів сільськогосподарського підприємства забезпечує достовірність інформації та її релевантність для прийняття фінансово-економічних рішень, а модель аналізу податкових платежів дає змогу поетапно проаналізувати та вдосконалити податкову політику на сільськогосподарському підприємстві [4].

Список літератури:

1. Податковий кодекс України № 211-VIII від 02.03.2015 р.
2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 20-21, ст.710.
3. Золотийко І. А. Податкова система. Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 204 с.
4. Кравченко І. Ю. Облік і аналіз податкових платежів підприємства / І. Ю. Кравченко: дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Київський національний торговельно-економічний університет. – Київ, 2010. – 21 с.
5. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність. Підручник. / Н. М. Ткаченко. – Вид-во: Алерта. – 2013. – 982 с.

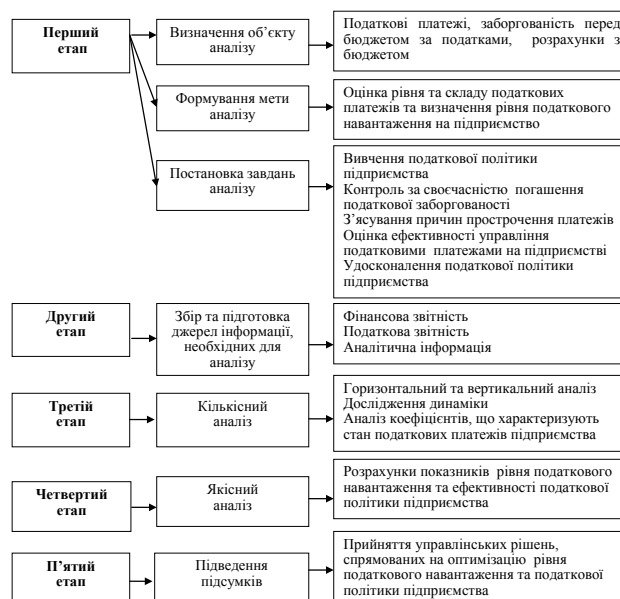


Рис. 3. Модель аналізу податкових платежів сільськогосподарського підприємства

Висновки. На нашу думку, доцільно обґрунтувати запровадження на сільськогосподарському підприємстві внутрішнього розпорядчого документу (положення) про достовірність, своєчасність його податкових платежів, який визначатиме його зміст та структуру. Це відповідає законодавчим і нормативним актам та висвітлює положення, щодо яких податкове законодавство передбачає можливість вибору методик визначення валових доходів, валових витрат та податкових зобов'язань. З метою надійності, достовірності та своєчасності здійснення податкових платежів, вважаємо застосовувати на сільськогосподарських підприємствах відповідне програмне забезпечення. Це дозволить узагальнити підходи до автоматизації податкових платежів, виділити фактори впливу на змоги до інформаційної системи сільськогосподарських підприємств.

Павленко О.П., Григоренко Е.В.

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОХОДЫ ПРИМЕНЕНИЯ НАЛОГОВЫХ ИЗМЕНЕНИЙ К СИСТЕМЕ УПРОЩЕНОГО НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ И УПЛАТЫ НАЛОГОВЫХ ПЛАТЕЖЕЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

Аннотация

Исследованы теоретические подходы применения налоговых изменений в систему упрощенного налогообложения сельскохозяйственными предприятиями. Также рассмотрены особенности начисления и уплаты налоговых платежей, требования к субъектам налогообложения, взаимодействие системы налогообложения и функций управления сельскохозяйственным предприятием, предложена концептуальная модель учета налоговых платежей на основе компьютерных технологий.

Ключевые слова: налогообложение, налоговые платежи, налоговая нагрузка, упрощенная система, сельскохозяйственное предприятие.

Pavlenko O.P., Hryhorenko K.V.

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University

THEORETICAL APPROACHES OF TAX CHANGES USAGE TO SIMPLIFIED TAXATION SYSTEM AND PAYMENT OF TAX PAYMENTS BY AGRICULTURAL ENTERPRISES

Summary

Theoretical approaches of tax changes to the simplified taxation system by agricultural enterprises are examined. The peculiarities of calculation and payment of tax payment, requirements for subjects of taxation, interaction of the tax system and functions of agricultural enterprise management are also investigated. The authors proposed conceptual model of tax payments accounting based on computer technology.

Keywords: taxation, tax payments, tax burden, simplified system, agricultural enterprise.

УДК 657.62

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ: СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ

Поліщук І.Р., Колеснікова М.Л.

Житомирський державний технологічний університет

Визначено зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на ведення господарської діяльності підприємств кондитерської галузі. Охарактеризовано основні положення облікової політики досліджуваних підприємств. Проведено оцінку їх фінансового стану за основними показниками. Визначено сильні і слабкі сторони, можливості і загрози розвитку кондитерської галузі на сучасному етапі. Наведено індикатори в системі збалансованих показників, що підвищують інвестиційну привабливість підприємств кондитерської галузі

Ключові слова: кондитерська галузь, облікова політика, фінансовий стан, система збалансованих показників, swot-аналіз, стратегія.

Постановка проблеми. В умовах широкого застосування економічних методів управління потрібно забезпечити науково обґрунтовану інвестиційну політику щодо розвитку кондитерської галузі, адже вона є однією з найрозвиненіших у харчовій промисловості України.

Частку кондитерських виробів із цукру в загальній товарній структурі зовнішньої торгівлі України протягом січня-серпня 2010-2013 рр. за даними Державної служби статистики України [9] зобразимо у вигляді табл. 1.

Тобто, загалом спостерігається поступове зменшення величини імпорту у 2013 р. порівняно з 2010 р. на 131107,40 тис. дол. США та поступове збільшення величини експорту на 65875,6 тис. дол. США. Найбільше експортували кондитерські výro-

би із цукру протягом 2012 р., а імпортували – у 2010 р.

Відсутність системного підходу до оцінки фінансового стану підприємств кондитерської галузі з врахуванням впливу зовнішнього і внутрішнього середовища відповідно до обраної стратегії не дозволяє визначити його конкурентоспроможність, рентабельність та якість продукції. У зв'язку з цим зростає практична потреба в дослідженні механізмів управління результатами діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Статистичний аналіз ринку кондитерських виробів та діяльності підприємств кондитерської галузі досліджено в працях Демченко Н.В. [3], Лазебної І. [4], водночас Андросенко О.О. [1], Мартиновський В.С., Ігнатенко В.О. [5], Рибалка О.М. [8] розкривають